149564 - el-Bûsirî ve onun "Bürde" kasîdesinin durumu nedir? Bu kasîdenin basımı ile küfür ve şirk içeren sözlerinden arındırıldıktan sonra söylenmesi câiz midir?

Soru

Ben, "Bürde Kasîdesi" diye bir kasîde olduğunu işittim. Web sitenizde bu kasîdede şirk içeren bazı şeyler olduğunu da işittim. Fakat ben, bu kasîdede şirke çağıran bir şey işitmedim.
Benim sorum şudur:
Kasîdedeki şirke çağıran sözleri sildiğimiz takdirde bu kasîdeyi dinlememiz ve onu okumamız helal olur mu ya da onu okumakla ben şirk koşmuş oluyor muyum?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

"Bürde Kasîdesi", el-Bûsirî lakaplı Ebu Abdullah Muhammed b. Saîd b. Hammâd es-Sanhâcî'ye âittir. Mısır'da yetişmiştir, fakat Fas aslıllıdır ve Şâzliyye tarikatındandır. Hicrî 696 yılında vefat etmiştir. Kendisi ilim ehlinden değildir. Pek çok kimse onunla başka birisi olan, ilim ehli ve "Zevâidi İbn-i Mâce" adlı kitabın yazarı, meşhur muhaddis Bûsirî lakaplı Ahmed b. Ebi Bekr el-Kinânî (ölümü: hicrî 840) ile karıştırmaktadır.Bu muhaddis olan Bûsirî'nin hâfız lakaplı iki öğrencisi vardır: Hâfız el-Irâkî ve Hâfız İbn-i Hacer -Allah onlara rahmet etsin-.[1]

İkincisi:

Adı geçen kasîdenin on altı beytinde İslâm'a aykırı durumlar vardır. Bu İslâm'a aykırı durumların en büyüğü ve en çirkini ise, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'den yardım ve imdat dilemektir.

Nitekim bu kasîdenin aşırılıklarını ve dîne aykırı olan bazı beyitlerini daha önce (115502) nolu sorunun cevabında açıklamıştık. Detaylı bilgi için bu sorunun cevabına bakabilirsiniz.

Bu kasîdenin İslâm'a aykırı olan durumlarını, fazîletli ve değerli âlimler ve ilim talebeleri tenkit etmişler. Bazı âlimler bu konuda ayrı kitaplar yazmışlar, bazıları da bazı kitaplarının içeriklerinde "Bürde Kasîdesi"ne reddiye mahiyetinde bölümler ayırmışlardır. Bazı âlimler de "Bürde Kasîdesi"ni tenkit mahiyetinde özel makaleler yazmışlardır.

Bu âlimler:

1. İmam Şevkânî; "ed-Durru'n-Nadîd fî İhlâsi Kelimeti't-Tevhîd" adlı kitabının bir bölümünde "Bürde Kasîdesi"ne reddiye yazmıştır.

2. Muhammed b. Abdulvahhab'ın; "Tevhîd" kitabını şerh eden âlimler, şerhlerinde "Bürde Kasîdesi"ne reddiyeler yazmışlardır.

Nitekim Süleyman b. Abdullah b. Muhammed b. Abdulvahhab; "Teysîru'l-Azîzi'l-Hamîd" adlı şerhinde, Abdurrahman b. Hasan b. Muhammed b. Abdulvahhab; "Fethu'l-Mecîd" adlı şerhinde, Muhammed b. Salih el-Useymîn; "el-Kavlu'l-Mufîd alâ Kitabi't-Tevhîd" adlı şerhinde, Salih Âl-i eş-Şeyh; "et-Temhîd fî Şerhi Kitabi't-Tevhîd" adlı şerhinde reddiyeler yazmışlardır.

3. Değerli âlim, imam Abdullah b. Abdurrahman Ebâ Battîn, "er-Raddu ale'l-Burde" adlı risâlesiyle bu kasîdeye özel bir reddiye yazmıştır. Bu risâle, Dr. Ali b. Muhammed el-Aclân'ın yazdığı, "Necd Diyarının Müftüsü Şeyh Allâme Abdullah b. Abdurrahman Ebâ Battîn" adlı kitabının sonunda basılmıştır.

4. Şeyh Mahmud Şukrî el-Âlûsî; "Ğâyetu'l-Emânî fi'r-Raddi ale'n-Nebhânî" adlı kitabının bir bölümünde "Bürde Kasîdesi"ne reddiye yazmıştır.

5. Şeyh Salih el-Fevzân; "İânetu'l-Mustefîd bi Şerhi Kitabi't-Tevhîd" adlı kitabının bir bölümünde "Bürde Kasîdesi"ne reddiye yazmıştır.

6. Şeyh Abdulbedî' Sakr; "Nakdu'l-Burde maa'r-Raddi ve't-Tashîh" adlı kitabında "Bürde Kasîdesi"ne

reddiye yazmıştır.

7. Şeyh Muhammed Cemil Zeyno; "Ma'lûmât Muhimme ani'd-Dîn" adlı kitabının bir bölümünde "Bürde Kasîdesi"ne reddiye yazmıştır.

8. Dr. Abdulaziz Âl-i eş-Şeyh; "el-Beyân" dergisinin 139. sayısında; "Kavâdih Akadiyye fî Burdeti'l-Bûsirî" adlı makalesinde "Bürde Kasîdesi"ne reddiye yazmıştır.

9. Abdurraûf Muhammed Osman; "Mehabbetu'r-Rasûl Beyne'l-İttibâi ve'l-İbtidâi'adlı kitabının bir bölümünde "Bürde Kasîdesi"ne reddiye yazmıştır.

10. Süleyman b. Abdulaziz el-Fureycî; "el-Beyân" dergisinin 139. sayısında; "Mezâhiru'l-Ğuluvvi fî Kasâidi'l-Medîhi'n-Nebevî" adlı makalesinde "Bürde Kasîdesi"ne reddiye yazmıştır.

11. Alevî es-Sakkaf; "Kırâetun fî Burdeti'l-Bûsirî ve şi'rihi" "el-Beyân" dergisinin 139. sayısında; "Kavâdih Akadiyye fî Burdeti'l-Bûsirî" adlı makalesinde "Bürde Kasîdesi"ne reddiye yazmıştır.

Alevî es-Sakkaf, bu makalesinde, Irak halkının kendisini imam olarak gördüğü el-Bûsirî'nin durumunu açıklamıştır. Alevî es-Sakkaf'ın zikrettiği el-Bûsirî'nin durumlarından bazıları şunlardır:

"el-Bûsirî, insanlara, her türlü çirkin şeyleri söylemekten geri kalmadığı ve emirlerle vezirlerin meclislerinde onları kötü şeylerle andığı için insanlar tarafından sevilmeyen ve nefret edilen birisi idi. Karısına ve başkasına karşı kötü ahlaklı birisi idi. Dilenci bir kişiliği vardı. Şahsiyeti oturmamış birisiydi. Bazen Hıristiyanları över ve Yahudileri kötüler, bazen Hıristiyanları râzı etmek için Yahudileri överdi. Bazen de her ikisini birlikte kötülerdi. Hediye ve bahşişlerine nâil olabilmek için devlet başkanlarını çok överdi. Bu durum, şâirler için garipsenecek bir davranış değildi, fakat âlimlerin yaptıkları bir şey değildi. Bunun yanında el-Bûsirî'nin 'el-Bürde' ve 'el-Hemziyye' adlı kasîdesi ile kendisinin divanında gelen diğer kasîdelerinin beyitlerini eleştirenlerin sözünü doğrulayan pek çok şeyler vardır..."

Alevî es-Sakkaf, daha sonra el-Bûsirî'nin durumunda zikredilen şiirinden örnekler zikretmiştir.

Alevî es-Sakkaf'ın araştırma tezinin tamamına aşağıdaki linkten bakabilirsiniz:

http://www.dorar.net/art/53

Üçüncüsü:

"Bürde Kasîdesi"nin yazarının zikredilen durumundan, kasîdedeki aşırılık ve kasîdenin farklı beyitlerinde bulunan İslâm'a aykırı olan birçok şeyler ve bu kasîdeyi yayımlamanın, onun yazarını tezkiye etmek anlamına geleceği için ve halktan insanların kulaklarına hoş gelen şeylerin doğru mu yanlış mı olduğunu ayırt edememeleri sebebiyle bu kasîdenin yayımlanmasını, onun övülmesini, söylenmesini ve insanlar arasında yayılmasını câiz görmüyoruz. İslâm'a aykırı olan beyitlerin çıkarılması, bu kasîdenin insanlar arasında yayılmasını mazur göstermez.

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Biz, bazı beyitlerinin anlamlarının güzel ve doğru şeyler olmasına rağmen içerisinde büyük şirk içeren sözler olduğu için mü'minlerin bu manzumeyi (kasîdeyi) okumaktan uzak durmalarını gerekli görüyoruz. Hak, kimden gelirse gelsin, kabul edilir. Bâtıl da kimden gelirse gelsin, merduttur (reddolunmuştur)."[2]

Değerli âlim Abdulmuhsin el-Abbâd'a:

"Bazı kitapçılar, Mevlid-i Nebevî vesilesiyle, "Bürde Kasîdesi" gibi, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- hakkında söylenmiş, övgüler içeren methiyeleri fotokopi yapıp bastırmaktadırlar. Onları yetkili makamlara şikâyet edebilir miyim?" diye sorulduğunda o şöyle cevap vermiştir:

"Evet. Onları yetkili makamlara şikâyet edebilirsin."[3]

Bu, Bürde kasîdesinin basımı ve dağıtımı hakkındaki hükümdür. Kasîdenin, içerisinde İslâm'a aykırı aşırılıklar bulunmayan beyitlerinin seçilmesi ve okunmasına gelince, bu kasîdenin ile sahibinin, minberlerde, cenâze önlerinde, sevinç merasimlerinde, hüzün törenlerinde ve mevlidlerde okunacak kadar büyük bir konuma gelmesinden dolayı bunun terk edilmesi gerekir. Nitekim bu kasîde, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şerh edilen hadislerinden daha fazla şerh edilmiştir. Şayet kasîde ve sahibi, bu derece dînde büyük konuma gelmeseydi, okunması için İslâm'a uygun olan beyitlerinin seçilmesine engel olmazdık.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

---

[1] Biyografisi için bkz: "Şezerâtu'z-Zeheb", c: 9, s: 340.

[2] İbn-i Useymîn; "Nûrun ale'd-Derb", kaset no: 335.

[3] "Şerh Sünen-i Tirmizî", kaset no: 304.